

Giellabiellje

Resolusjon levert til Sámediggi og Kommunal- og Distriksdepartementet

Med Giellabiellje 2024 ferskt i minnet har NOEREH og SUPU, med innspill fra medlemmer fra våre organisasjoner og deltakere fra konferansen, skrevet denne resolusjonen til Sámediggi og Kommunal- og Distriksdepartementet (KDD).

Mangfoldet av de ulike samiske språkene er et spesielt og verdifullt særtrekk i samisk kultur. På tvers av statlige skillelinjer finnes det et bånd mellom mennesker, organisasjoner og institusjoner som ønsker å ivareta samisk kultur, samfunn og næringer, i tillegg til forskjellige samiske språk der alle er unike og har underliggende kulturelle verdier i seg som må opprettholdes og styrkes.

Vi forventer at KDD sammen med Sámediggi fortsetter med Giellabiellje og lignende konferanser, samt videreutvikle konseptet. Dette vil bidra til å øke bevisstheten av språkbruken blant samisk ungdom og samisktalende ungdom, slik at de motiveres til å lære seg samisk(e) språk, utvikle språket sitt, eller videreutvikle språkbruken i samisk kontekst. I tillegg vil det bidra til å skape grunnmuren til samisk flerspråklighet.

Vi forventer at det lages retningslinjer for store teknologiselskap (i.e. META, Google, OpenAI m.fl.) som sørger for at den dataen som blir innhentet fra og om privatpersoner og organisasjoner, blir forsvarlig brukt i maskinlæring. Herunder Large Language Models, bilde- og videogenerering, og annen generativ KI. Videre forventer vi at det innføres ordninger for Impact Assessment for å vurdere hvordan datainnhenting og bruk påvirker det samfunn som det omhandler.

Datainnhenting må også være samtykkebasert, og lett å trekke seg ut av. I dette arbeidet må man ta spesielt hensyn til samer, samt andre urfolk, for å sikre at kulturelle hensyn, grammatikk, og árbediehtu blir ivaretatt og ikke forvrengt. Dette er

en viktig del av dekoloniseringen, for dersom man har kolonisert data og input, får en kolonisert output, og kan føre til vranglære om urfolk.

Vi ønsker også at det settes inn en reell innsats for å få utviklet et samarbeidsorgan, som samler samiske utviklere og programmerere. Dette vil bidra i arbeidet med å både sikre at hensynene nevnt tidligere ivaretas, samt utvikling av nye digitale verktøy og spill på samisk. Dette samarbeidsorganet vil også være en aktuell aktør for samarbeid med store internasjonale utviklere.

Noereh og SUPU oppfordrer Kommunal- og Distriktsdepartementet sammen med Sámediggi til å prioritere og innvilge oversettelse av spill, litteratur, og annen media som ungdommer forbruker, med mål å fremme og videreutvikle språk, samt motivere unge oversettere og språkbrukere til å bruke samisk språk i en arbeidskontekst.

Punktlisteform av oppfordringer:

- Fortsette med Giellabiellje og lignende konferanser.
- Innrette ordninger som behandler impact assessment.
- Forsvarlig bruk av samisk data som blir innhentet og generert, med mulighet til å trekke seg ut av.
- Opprette et samarbeidsorgan for samiske utviklere og programmerere
- Innvilge midler til prosjekt som oversetter media til samisk